

EXPORTUL REPUBLICII MOLDOVA – CATALIZATOR ECONOMIC

Lesi MANCOȘ

Universitatea Tehnică a Moldovei, Facultatea Inginerie Economică și Business, Departamentul Teorie Economică și Marketing, grupa ML - 191, Chișinău, Republica Moldova

lesi.mancos@tem.utm.md

Rezumat. În perioada anilor 2000 – 2018 se atestă o intensificare a exporturilor de mărfuri datorită promovării relațiilor economice externe prin semnarea acordurilor cu scopul impulsivării comerțului de bunuri și servicii. În zona CSI, Federația Rusă este lider la capitolul export, depășind Ucraina și Belarus de peste 2 ori. Un avânt considerabil îl manifestă exportul spre țările europene, și anume, distribuția produselor fabricate în Republica Moldova pe piața României, care s-a mărit de aproape 21 de ori în anul 2018 comparativ cu anul 2000. Cele mai solicitate mărfuri înafara țării sunt: fructele și legumele, cerealele, îmbrăcămintea și accesoriile, mașinile și aparatele electrice, băuturile alcoolice și nealcoolice.

Cuvinte cheie: comerț exterior, export, acord, mărfuri, UE, CSI

Introducere

Comerțul exterior reprezintă totalitatea tranzacțiilor de vânzare, cumpărare a bunurilor și serviciilor între agenții economici din diferite țări. Din cele mai vechi timpuri, exportul și importul de mărfuri a constituit un element semnificativ în sporirea PIB - ului, în dezvoltarea economiei țărilor, dar și a societății.

Odată cu obținerea independenței, Republica Moldova a inițiat stabilirea unor relații comerciale atât cu țările CSI cât și cu țările membre a Uniunii Europene, în prezent având precizate astfel de relații cu circa 173 de țări din întreaga lume.

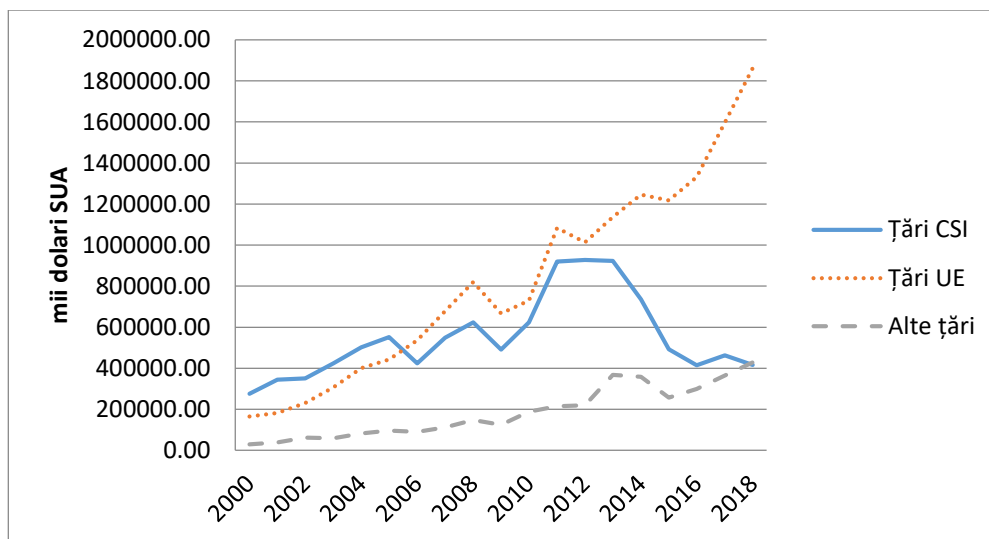
Politica comercială a Republicii Moldova are drept scop promovarea relațiilor economice externe, impulsivarea exporturilor și protejarea produselor autohtone de concurența străină prin reglementarea și monitorizarea importului. Un alt obiectiv al politicii comerciale este sporirea calității bunurilor de export și atingerea unei balanțe comerciale.

Exportul în țările CSI și UE

În perioada anilor 2000 – 2018 se observă o dinamică a valorilor de export, atât a mărfurilor din țările CSI, cât și a celor din Uniunea Europeană, respectiv, în anul 2000, valoarea mărfurilor de export în țările CSI a constituit 276088,2 mii dolari SUA, cu o creștere treptată până în 2012, când atinge o valoare maximă de 928119,5 mii dolari SUA. Ulterior, se va diminua cantitatea de mărfuri distribuită pe piața CSI până la 415922,25 mii dolari SUA (în 2018). Cea mai mare cantitate de bunuri s-a exportat în Federația Rusă, Belarus, Ucraina și Kazahstan.

În țările UE, în aceeași perioadă, valoarea mărfurilor de export a crescut considerabil de la 165280,2 mii dolari SUA în 2000, la 1861863,96 mii dolari SUA în 2018. Astfel, valoarea mărfii exportate în 2000 reprezintă doar 8,8% din valoarea mărfii exportate în 2018. Cea mai mare cantitate de marfă a fost distribuită pe piața României, Italiei, Germaniei, Turciei și Poloniei. România este lider la capitolul export pe piața UE, iar Federația Rusă deține întâietatea pentru țările CSI, totuși, în 2018, valoarea bunurilor expuse pe piața României este de 3,6 ori mai mare decât valoarea bunurilor exportate în Federația Rusă.

Exportul în țările ce nu fac parte din UE sau CSI manifestă un avânt considerabil, astfel, în anul 2000 valoarea mărfii de export constituia 30097,2 mii dolari SUA, ajungând în 2018 la o valoare de 428387,08 mii dolari SUA.

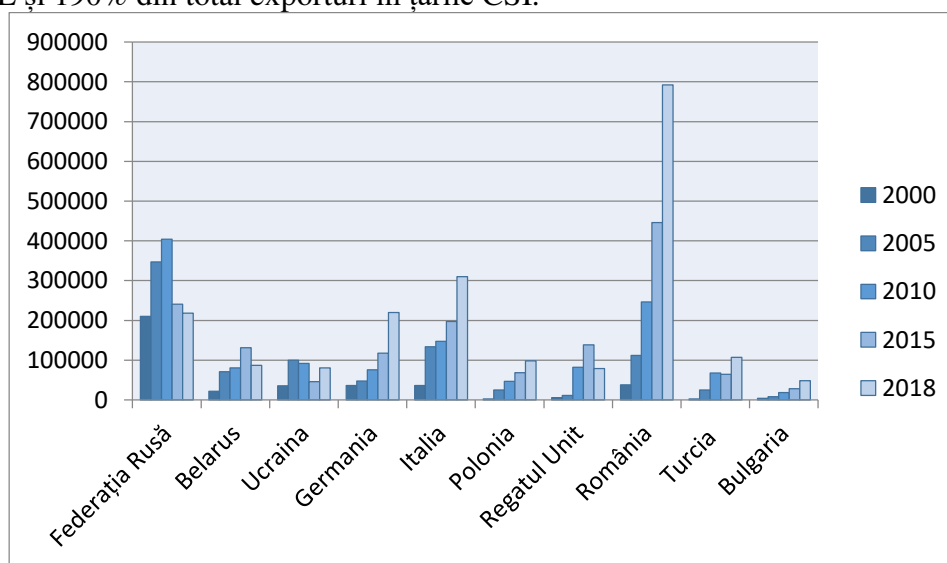
Figura 1. Valoarea mărfii de export pe categorii de țări

Sporirea cantității de bunuri și servicii exportate de Republica Moldova se datorează unei serii de factori cum ar fi:

- La 26 iulie, 2001, Republica Moldova devine membru al Organizației Mondiale a Comerțului, care are drept scop liberalizarea comerțului cu bunuri și servicii, prin desființarea barierelor și elaborarea de noi reguli în domeniul comerțului.
- Semnarea Acordului privind zona de comerț în cadrul CSI la 18 octombrie 2011, care presupune îmbunătățirea relațiilor comerciale între statele semnatare, dar și păstrarea taxei vamale zero la peste 10 mii grupe de mărfuri.
- Semnarea Acordului de liber schimb central-european CEFTA în anul 2007, care are drept obiectiv sporirea comerțului cu mărfuri și servicii și impulsionează investițiile între țările-membre CEFTA, dar și eliminarea barierelor din calea comerțului între teritoriile Părților.

Analiza evoluției exporturilor pe țări

În perioada anilor 2000 – 2018 țările cu cea mai mare valoare a mărfii de export au fost: România, Federația Rusă, Italia, Germania, Belarus, Ucraina, Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, Turcia, Polonia și Bulgaria. Lider la capitolul export este România. Ponderea bunurilor și serviciilor distribuite pe piața României în 2018 au constituit 42,54% din total exporturi în UE și 190% din total exporturi în țările CSI.

Figura 2. Evoluția exporturilor pe țări

Structura exportului pe categorii de mărfuri pentru anul 2018

Exporturile de produse alimentare și animale vii s-au echivalat cu 22,7% din totalul valoric al exporturilor. În cadrul acestei categorii o pondere semnificativă au avut exporturile de legume și fructe - 9,8% din total exporturi și cereale și preparate pe bază de cereale - 8,9% din total exporturi.

Exporturile de articole manufacturate diverse au reprezentat 22,6% în total exporturi. În cadrul acestei categorii, o valoare considerabilă o dețin exporturile de îmbrăcăminte și accesorii - 11,4% din total exporturi, mobilă și părțile ei - 5,8% din total exporturi.

Exporturile de mașini și echipamente pentru transport au reprezentat 21,7% din total exporturi. La această categorie valori semnificative au fost înregistrate la exporturile de mașini și aparate electrice - 19,3% din total exporturi.

Exporturile de materiale brute necomestibile, și anume, combustibili, au avut o pondere de 10,3% în total exporturi. În cadrul acestei categorii de bunuri, valoare semnificativă au deținut exporturile de semințe și fructe oleaginoase - 8,9% din total exporturi.

Exporturile de băuturi și tutun au reprezentat 8,1% în total exporturi. În cadrul acestei categorii de mărfuri o pondere semnificativă reprezintă exporturile de băuturile alcoolice și nealcoolice - 7,2% din total exporturi.

Exporturile de mărfuri manufacturate au deținut o cotă de 6,6% în total exporturi. În cadrul acestei categorii de mărfuri valori esențiale au fost înregistrate la exporturile de fire, țesături și articole textile - 6% din total exporturi.

Exporturile de produse chimice și produse derivate au avut o pondere de 4,8% în total exporturi. În cadrul acestei categorii de mărfuri ponderi importante au deținut exporturile de produse medicinale și farmaceutice - 2,7% din total exporturi.

Exporturile de uleiuri, grăsimi și ceruri de origine animală sau vegetală au reprezentat 2,5% în total exporturi.

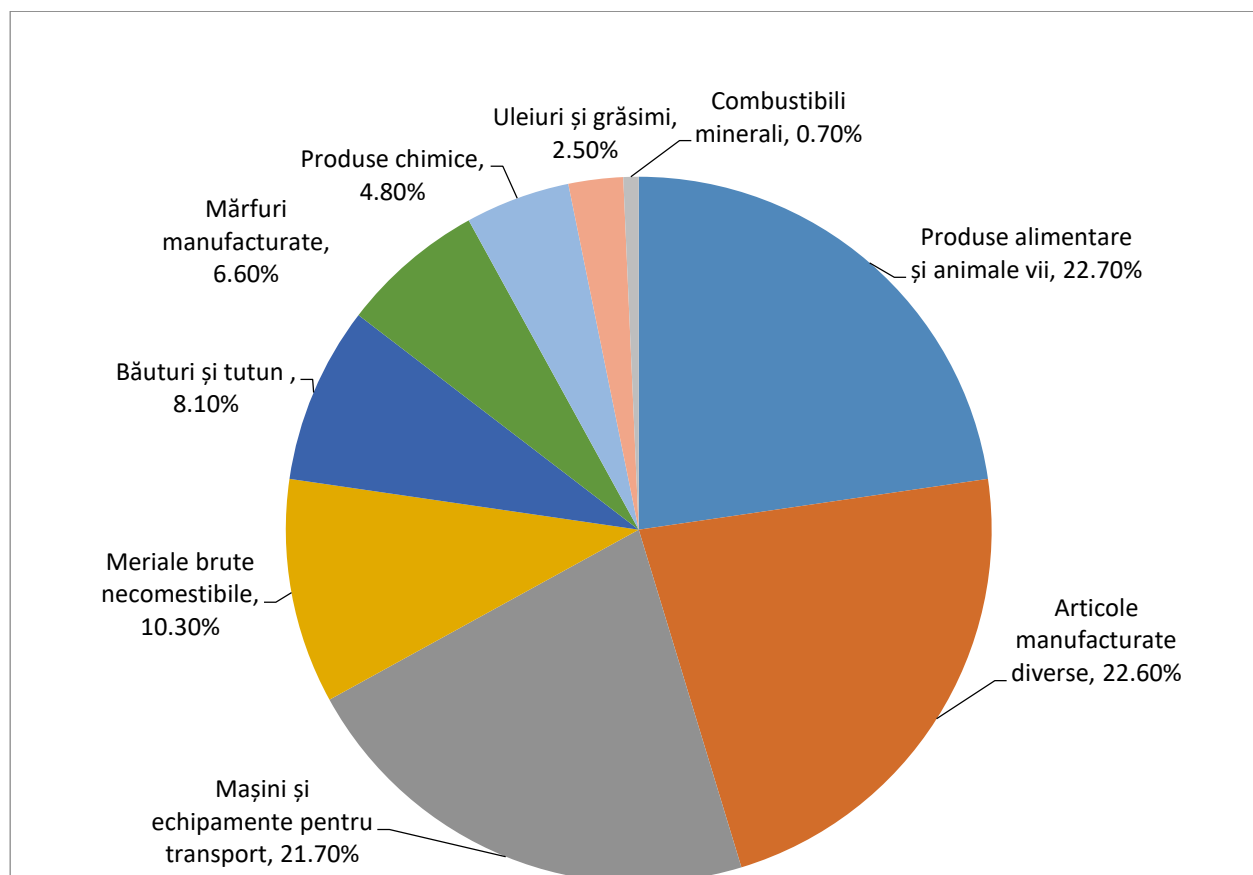

Figura 3. Structura exportului pe categorii de mărfuri pentru anul 2018

Din structura exportului Republicii Moldova specifică anului 2018 se poate concluce că el se menține pe trei categorii de bază: produse alimentare și animale vii, articole manufacturate diverse și mașini, echipamente pentru transport. Faptul că anume exportul de produse alimentare și animale vii este liderul din structura analizată, se poate afirma că țara noastră este o țară preponderent agro-alimentară.

Concluzii

În concluzie, pot spune cu certitudine că exportul de mărfuri din Republica Moldova a cunoscut un avânt considerabil în perioada anilor 2000 - 2018. Este de remarcă faptul că comerțul extern orientat spre țările membre a Uniunii Europene s-a intensificat esențial, valoarea mărfurilor de export sporind de 11,6 ori în 2018 comparativ cu anul 2000. În zona CSI, exporturile s-au intensificat până în anul 2012, ulterior au scăzut considerabil de aproape 3 ori în 2018. În țările ce nu fac parte din UE sau CSI, la fel s-a înregistrat o îmbunătățire a relațiilor comerciale identificată prin sporirea valorii mărfurilor de export de 14 ori. Cea mai mare pondere în export o au produsele alimentare și animalele vii, articolele manufacturate, dar și mașinile și echipamentele pentru transport, reprezentând 67% din total exporturi.

Constatăm faptul că în prezent Republica Moldova trece printr-un proces de reformare și modernizare a economiei naționale, în deosebi, în domeniul calității și infrastructurii. Pentru a asigura eficiența comerțului exterior, în special a exportului de mărfuri, țara trebuie să se orienteze spre: reducerea costurilor de producție, sporirea calității bunurilor și adaptarea acestora la cerințele pieței mondiale, creșterea substanțială a productivității muncii, reducerea importurilor și încurajarea producătorilor autohtoni.

Referințe:

1. Fora A., Politica concurenței în contextul liberalizării comerțului internațional, Editura Economică, București, 2016
2. Blanovschi A., Comerțul exterior al Republicii Moldova: Realizări și probleme, Administrarea publică nr.4, 2010, accesat la 05.02.2020 Accesat: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/8.Comertul%20exterior%20al%20RM.pdf
3. Exportul pe țări a Republicii Moldova, accesat 14.02.2020 Accesat: <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6256&parent=0>
4. <https://mei.gov.md/ro/content/comert-exterior>